

БРОЈ 19 ЛЕПТА
 Народ, излази свакога дана по подне.
 Штампарија се налази у Франковој улици бр. 20.
 Власник
КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

НАРОД

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке наплаћују се по погодби.

Редакције је у улици Франковој бр. 20.

Главни уредник
ДРАГ. С. ГОГИЋ

Аустрија и Мађарска

Најпре кратким телеграмом, па затим у подробнијим детаљима, јавило се за симптоматичне ствари, које се догађају у Мађарској. Пештанска општина објавила је, пре неколико дана, једну наредбу, према којој »странци«, који се не баве у Пешти неким нарочито одређеним послом, морају напустити варош што је могућно брже. У случају да не послушају ову наредбу, мађарска општина сматраће их као сумњиве странце и протераће их. Ту меру пештанске власти предузеле су, да би зауставиле талас Аустријанаца и Немаца, који су за ову годину и за ово необично време изабрали Мађарску, као место за излете и као бање, јер тамо данас хлеб лечи све болести.

Ни у Мађарској прилике нису, у том погледу, много сјајне али су ипак општи економски услови релативно бољи него у Немачкој и у Аустрији.

Ова драконска наредба у Бечу је изазвала врло јак утисак. Бечка општинска управа известила је председника пештанске општине, да ће Беч употребити репресалије и протерати све Мађаре из Беча ако ова одлука пештанског општинског одбора буде примењивана и ако Бечлије буду протеривани.

За сада пештанска општина објављује преко новина, да се неће обнављати дозволе, које су издате за бављење у Пешти никоме, коме је рок истекао. Допуштаће се да остану у Пешти само онима који докажу, да морају тамо да се баве због хитних и оправданих разлога. Али и поред тога делимичног уступка питање је добило такву заштитеност, да су морале и аустријска и мађарска влада да се забаве овим питањем.

Ово је само једна нова појава, која показује срдачност аустро-мађарских односа и много је вероватније, да је она наступила због

многих свађа и сукоба, који од неког времена постоје између два дела монархије. Попуштање Аустрије према Чесима, на које је она натерана последњом министарском кризом, не обичне појаве у Хрватској, која изрично тражи потпуно одвајање, буне у Срдељу, који чува своју храну за себе, све то нагнало је Мађаре, да и сами истакну мало јаче своје себичне интересе. Они су већ и раније помагали аустријску исхрану само обећањима, али су сад, како изгледа решени да и њих више не дају и да лепим и срдачним односима са Аустријом одузимају и ту форму, која је постојала због света. Глад је учинила оно, што то политика толико пута није могла да учини, тојест, да јасно покаже »тесне« везе, које спајају аустро-угарске народе.

ЗВЕЗДИЦЕ

Ксмедиа у четврт цина. Лица: шеф и два чиновника. Место: канцеларија.

I чиновник (чита свој извештај о пожару):... И чиновник је показао извештај о пожару у Риму. I чиновник је са особитом аргументацијом спасао два милиона државног новца. Држави ће му извесно накнадити 5.000 динара за ствари које је морао оставити да изгоре...

II чиновник (чита свој извештај):... Призор је био величанственији него Перонов пожар у Риму. I чиновник је са особитом аргументацијом спасао два милиона државног новца. Држави ће му извесно накнадити 5.000 динара за ствари које је морао оставити да изгоре...

Шеф: А зелен сандук! Оба чиновника у један глас: Ћупе.

Гарганту

ЈЕДНО ПРИЗНАЊЕ

»Форферц«, у броју од 10. августа од ове године, говорећи о лондонској конференцији и нехотично је одао признање нашем народу овим речима: »Ми сматрамо српски народ један од најбољих и нај-

способнијих и никада нисмо тврдили са својим симпатијама према њему.«

Ми не полагамо много на ово признање, али га констатујемо.

ШВЕДСКА АФЕРА

Штохолм, 1. септ.

Влада се дуго савезовала да спреми прецизан одговор на открића о државној шведског представника у Аргентини.

Јавно мишљење огорчено је због германофилског рада шведског конзула у Буенос Аиресу. Верује се да је влада решила да опозове свог конзула и нада се да ће на тој начин задовољити заатме Сједињених Држава.

НА ЗАПАДНОМ ФРОНТУ

Лондон, 1. септ

Дописник «Ејџ Телеграфа» са западног фронта јавља да ствари тамо теку врлоповољно. Последњевно се свуда воде борбе у равнинама. Он тврди да непријатељ неће бити у стању да на дужи отпор. Према извештајима, који су се могли прибавити, у немачкој вишој команди влада је лина узнемиреност.

РАДНИЦИ У РАТУ

Париз, 1. септ.

Г. Алберт Тома држао је радницима у Бјанкуру један говор у коме је рекао на крају: »Ми морамо тражити од француске радничке класе да настави свој енергичан, једнодушан и солидаран рад да се дође до војничке победе, која ће нам сутра прибавити крајњу економску побду.

Трајан мир могућан је само после војничке победе«.

СРБИЈА И ГРЧКА

Атина, 1. септ.

Председник грчке скупштине г. Софрулис упутио је овакву депешу председнику српске скупштине:

»Грчка Скупштина признавајући свети карактер међународних уговора и обавеза Грчке према Србији, пошто је изразила своје дилење и симпатије према вашем херојском народу, шаље, преко мене, Српској Скупштини срдачан поздрав са топлим жељама за потпуну националну рестаурацију Србије.

На поздрав грчког парламента упућен српској Скупштини, пред-

седник Скупштине г. А. Николит одговорио је овим телеграмом г. Софрулису:

»Молим вас да у грчкој скупштини будете тумач захвалности српског парламента на изразима пријатељства и симпатија. Сви ми из дубине срца се радујемо победи народног суверенитета над деспотизмом у Грчкој.

После телепе победе против унутрашњег непријатеља, ми смо сад уверени, више него икада, да ће српско-грчки савез триумфовати и над спољним непријатељем и на тај начин завести на Балкану еру мира, правде и слободе«.

НЕВНИА ЖРТВА

Цирих, 1. септ.

Још пре више времена председник општине у Квини, у Далмацији, Овегин Поповић осуђен је, по једној достави, на стрељање због апентата на војску. Пресуда је одмах извршена.

Сада је денунцијант признао на самртној постељи да је лажно оптужио Поповића.

Браниоци Поповићеви тражили су ревизију процеса и ревизија је утврдила невиност Поповићеу који је већ мртав. Један војнички одред оптужио је на грод Поповића да му ода почаст. Музика је свирала аустријску химну.

Интриге по Швајцарској

Агенције су већ објавиле, да је стигао у Рагац бивши канцелар Бетман Холвег. Ако је вест тачна — у Бечу се приче, али можда једино ради форме — сада је у Швајцарској један немачки интригант више.

А ево да их побројимо.

Билон у Бечу; барон Гика бивши посланик Аустро угарски у Хагу, грчкара сваки час између Цуга и Бруна; граф Голуховски, »Гол« како га зове Вилем II, у Интерлакену, принц Алфред од Хоенлоа и принц од Шонбург Хартенштајна у Лудерну; граф Волф-Метерних, граф Пуклер и граф Венкхајм свуда по мало, а исто тако Моитлонг и други чиновници, а да не и рачунамо остале ситније величине, свих нагодности, као што је на пример Шунтерцих, шеф словеначких електрика, који станује час у Лудерну час у Брунену.

АЛЗАСКО ПИТАЊЕ

Цирих, 1. септ.

У једном интервјуу у »Штутгартер Тагеблату« канцелар Михаелис изјавио је, да је велика комисија Рајхстага тражила од владе да се одмах реши питање о Алзас-Лорену. Далје је канцелар рекао:

»Ми још нисмо решили да ли ће Алзас и Лорен бити подељени или ће бити претворени у федеративну државу царевине. Сад се држи једна конференција са државним секретарима Федерације и Швандером, да се реши будућност Алзаса и Лорена. Немачка царевина ускоро ће моћи да формулише своје услове за мир«.

ПРОТИВ КАНЦЕЛАРА

Амстердам, 1. септ.

»Форверц« у једном чланку пише против канцелара, он лаже да је доктор Михаелис дете, које мазе сви непријатељи мира. »Он не разуме, каже овај лист, да му народ неће никад допустити, да он буде заведен похвалама таквог света.«

»Стварање унутрашњег реда на чак и одбрана царевине у опасности су због финансијске акције новог канцелара. Сада су све наде управљене на Рајхстаг на ако и Рајхстаг не буде радио према очекивању народном, тада можемо очекивати догађаје, на које треба гледати са највећим страхом.«

Цео овај свет интриганата ради за мир, али за мир тајав, који би, не наносећи какве веће штете централним силама, имао за резултат да неизоставно створи међу Савезницима раскре и веспоразуме.

Они, у правом смислу речи, сачињавају штаб једне мале војске од разноврсних агената од којих сваки за себе такође представља, и који су се разлици по целом свету, али ипак карактеру преданост показују у пропаганди кроз кљир, финансијере и индустријалце.

Види се на први поглед, како је у овој игри активност партнера потпуно различита: Аустрија ради дела и свуда се види; Немачка остаје у присенку. Према Аустрији је мања повика и њу у Швајцарској мање мразе него Немачку, те је због тога Аустрија у бољем положају за по-

слове овакве врсте. Интересантно је, да је једна од тема на којој нарочито инсистирају аустријски агенти неспоразум између Беча и Берлина.

Само, овај неспоразум заиста и постоји, и то као што изгледа, постоји у свима круговима. Аустро-угарски војнички кругови са тешком муком подноси јарам који им намеће немачка команда; двор цара Карла у рђавим је односима са двором Хоенцолерна; чак и у широкој маси примећује се јака активност против Немачке. О томе има пуно индичија у свој бечкој штампи.

Питање је сада, да ли су аустријски агенти искрени у експлоатисању овог нерасположења или раде ипак по каквим налозима из Берлина. Могу бити обе претпоставке. Графа Гику можете чути, где сваког часа даје изјаве о својим симпатијама на чак и о свом пријатељству према Енглеској; графа Голуховског, као црквеног човека, примају сви људи од цркве, док његов млађи рођак Кишки и врло љупка жена, који га прате, врше пропаганду у сасвим другим круговима.

Маркантно је, да је рефрен свих ових бечких песама увек исти, са понеком само варијантом која се уноси због публике: аустро-угарска монархија је жртва немачке амбиције и пруског милитаризма, који је енергично гурају у сигурну и неизбежну пропаст.

Тако тај велики свет. А сем њега, ту су индустријалци, трговци, банкарци и социјалисти, који пуштају у швајцарске листове чланке и вести о германофобији аустријанаца на чак и Мађара. У осталом, и сам граф Кароли има свог амбасадора у Швајцарској, а јавно је и за скори долазак графа Естерхази, бившег министра председника.

Директор једног великог цириншког журнала добровољно служи као посредник између ових странаца и својих земљака. Не треба заборавити да су банке Швајцарске препуне аустријских папира и да због тога нису равнодушни према пропасти монархије. Много се говори у Швајцарској о неким скоро створеним друштвима у Женеви и у Луцерну и о извесном броју важних личности, које су колективно познате под именом »Жута Интернационала.«

О свему овоме пишу већ швајцарски листови.

ПЛЈАЧКАШИ

Цирих, 1. септ.

»Франкфуртер Цајтунг« доноси овај телеграм из Беча: Као што сазнајемо жетва је у Србији била ове године боља, но ранијих година. Већ више транспорта упућено је отуда у Беч.

Бугарски лист »Мир«

јавља да је жетва у Морави дала производе, довољне за прву потребу и да ће их комисије кроз кратко време реквизирати.

ИЗЈАВА Г. ЛАНСИНГА

Њујорк, 1. септ.

Г. Лансинг је учинио овакву изјаву: »Америчка снага знатно ће моћи да надокнади тренутну руску слабију активност. На пролеће ће Сједињене Државе имати на западном фронту пола милиона војника, добро опремљених у најбољем смислу речи. Земљска снага развила је сву своју активност, да припреми уништене аутократске Немачке. Немачка се бацила на Русе да би уверила свој народ да смо ми тучени. Али она већ слупи рђаве дане који јој се приближују.«

САЗИВ РАЈХСТАГА

Берн, 1. септ.

Рајхстаг ће отпочети рад у току идуће недеље. Канцелар Михаелс изложиће пред парламентом одговор на Папину ноту после саветовања са свима странкама. Као поуздано тврди се, да ће немачка званично изнети своје циљеве рата и да ће се одрећи свих тежња за завојевање.

АВИЈАТИКА

Лондон, 1. септ.

»Рајтер« телеграфисхе из Париза: У овој недељи Французи су однели рекорд у авијацији. Било је много бораба у ваздуху и у свима њима Французи су били надмоћнији. На нису само у авијацији за борбу они показали надмоћност, већ и у аеропланима за бомбардовање, који су разорили непријатељске депозитнице и разне војничке београде објекте.

КРАЉЕВИЋ ЂОРЂЕ

Париз, 1. септ.

Француски Званични Лист у своме броју од 15. августа публиковао је цитирање Његовог Краљевског Височанства Краљевића Ђорђа у наредби за француску војску. То цитирање гласи:

»Његово Краљевско Височанство, српски Краљевић Ђорђе, потпуковник, шеф 18 српског пешадијског пука; официр легендарне храбрости која иде до превелике неустрашимости. Два пута рањен у рату.«

ТУРСКА У НЕВ ЉИ

Женева, 1. септ.

Ситуација у Турској црта се све горе и горе. Влада је наредила валијама у царевини да одузимају сав златан новац од народа. У многим ва-

рошима у Турској могла се читати оваква прокламација: Пошто влади треба злата, она моли све грађане који имају златне предмете и златан новац, да га депонују државним касама.

Остављен је рок од 15 дана а после тог рока, код кога се год буде нашло злата, у ма ком облику, оно ће се конфисковати а сопственица ће бити осуђени на смрт. Сваки онај, који буде на шта продао за злато, као и онај који буде куповао, казниће се смрћу.

Од 1914 до 1917 турски дуг само у Немачкој достигао је цифру од 180 милиона ливара. Уз то треба додати, да је већ у почетку рата турско финансијско стање било врло рђаво и да је земља била на прагу банкрутства.

СВРШЕН КОНФЛИКТ

Лондон, 1. септембра

У једној званичној ноти Рајтерова Агенција изјављује, да скопашња открића о необичном учешћу шведских власти у немачкој дипломатској преписци неће створити нових дипломатских тешкоћа нити ће доћи до каквога протеста од стране Савезника.

Утврђено је у ствари, да су шведски чиновници у овој афери радили без наредбе своје владе и по свом личном нахођењу.

Не сумња се, да ће шведска влада њих дезавуисати и да ће их казнити озбиљно. Она ће се користити овом приликом, да објасни извесне неспоразуме, који су у више махова постајали између Шведске и Савезника.

ДР. ХИНКО СУЗАЛО

»Јадран« из Сан Франциска - Оакланд у Калифорнији доноси под горњим насловом у броју од 5. јуна ову белешку:

»Др. Хинко Сузало, син наше кршне Далмације, сада председник универзитета у држави Вашингтон, изабран је за члана Народног Екзекутивног Одбора Лиге за формирање мира.«

У ову Лигу примају се најугледнији грађани ове земље а Лига је створена да пронађе најбоља средства како би се што пре окончао рат и на земљи увео мир.«

КРАТКЕ ДЕПЕШЕ

Петроград. — Велики војвода Михаило и Павле Александровић затворени су са својим женама. Сам Керенски потписао је ову одлуку. Маргарита Китрева дворска дама царичина ухањена је такође.

Амстердам. — Сањаје се да је немачки шеф администрације у Белгији дао оставку, пошто се његова политичка схватања не слажу са мишљењем војних власти.

ДОГАЂАЈИ

РАТНИ КОМИНИКЕ

Примљени су само званични извештаји са енглеског, француског и италијанског фронта. По њима нема промена на тим фронтovima.

ПАШИЋЕВ ПОВРАТАК

Г. Никола Пашић министар председник и министар спољних послова стигао је на Крф данас после подне.

Солун, 31. августа

Прошле ноћи одбијена су непријатељска извиђачка оделења.

Данас артиљеријска акција на разним деловима фронта.

За пет дана добили смо 400 заробљеника са 4 официра и запленили 5 топова, 8 митраљеза, више од 1000 пушака и знатну количину ратног материјала.

НАЈБОЉИЈЕ ВЕСТИ

ЦИРИХ. — »Арбајтер Цајтунг« јавља, да је шеф социјалистичке аустријске омладине Ханс Куканек, погинуо на Сочи од гривате.

ПЕТРОГРАД. — »Биржевица Вједомости« јављају да је г. Керенски покудио место руског амбасадора у Паризу г. Кољоводлову, бившем министру трговине.

ПАРИЗ. — »Еко де Пари« има депешу из Рима, да је Папа решио, да на место бискупа Герлаза постави једног француског прелата.

ЛОНДОН. — Јавља се, да ће ускоро доћи у Лондон г. Терешченко да са Савезницима проучи савезничке циљеве рата.

РИМ. — »Кориере дела Сера« сањаје да ће се војничка конференција нарочито бавити питањем о офанзиви на италијанском и енглеско-францускоме фронту. Како се тврди на конференцији ће узети учешћа главни команданти америчких трупа и једна делегација Сједињених Држава.

ПАРИЗ. — У Мароку је Султан поставио за великог везира Ел Моари, на место Ел Гебаса, који је постао почасни велики везир. Генерал Лиоте упутио је Ел Гебасу једно писмо у коме му захваљује у име владе за услуге учињене својој земљи и Француској.

ЦИРИХ. — »Мађарорсаг« јавља, да је мађарски министар трговине забранио улазак у Мађарску овим српским листовима из Америке: Луча Југославије, Ратник, Свијетло и Хрватска.*

ВАШИНГТОН. — Г. Лансинг министар спољ-

них послова, објавио је немачке шифроване телеграме шведског представника у Буенос Аиресу. У исто време копије тих писама предале су аргентинском и шведском посланству у Вашингтону.

АТИНА. — »Делсник« Дејли Телеграф« јавља из Атине, да би г. Венизелос могао реинтродуцирати златну снагу, ако је Савезници буду снабдевали.

ЊУЈОРК. — Сенат је са 69 гласова против 4 усвојио закон о ратном порезу, који износи близу две и по милијарде долара.

РИМ. — Папа очекује одговор свих зараћених који ће се прочитати заједно. Ма каква био резултат овога проучавања, Папа неће одустати од свог даљег рада на миру. Он ће тражити од свих зараћених држава понаособ услове под којима би они пристали да закључе мир и, према томе, под нео би нове предлоге.

ЦИРИХ. — Јављају да је свима страним елементима у Трсту наређено, да оду из вароши. Већина иде у Беч и Грац.

АМСТЕРДАМ. Адмирал Тарниц и војвода Мекленбургски Аалберг основали су нову политичку странку под именом »Странка немачких патриота«. Она има за циљ да заштити Кајзера.

ПАРИЗ. — Листови јављају, да је аргентинска влада дала пасоше графу Луксургу, немачком посланику у Буенос-Ајресу. Она је наредила своје посланику у Берлину, да од немачке владе тражи објашњења о држању њених представника у Аргентини.

СРПСКИ ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈ

31. августа пушкарање и слабије обострано дејство артиљерије и рововских оруђа.

МАЛИ ОГЛАСИ

Српско Трговачко Друштво обавља све банкарске послове; врши размену новца по најповољнијим дневним курсевима; прима новац на штедњу и чување. Канцеларије се налазе у улици Александра Великог у згради Хотела К вале, преко пута бив. грчке централне поште. 1-10

Фирма Мосери и Комп. у улици Банк, близу Солунске Банке, врши све банкарске послове, емисију чекова, наредбу за исплату и т. д.

Да би се олакшао војницима, фирма је отворила нарочито оделење за промену сваке врсте новаца. 2-3

Др. Алберт Гатењо, париски зубни лекар са 18 година искуства лечи уста за 4 до 5 дана завршен рад. Вади зубе без икаквих болова. — Егнатијева ул. 339 4-12